

Gjetjet kryesore nga dëgjesa publike në Qarkun Gjirokastrë

1. Konteksti dhe kuadri i dëgjesës

Dëgjesa publike e Gjirokastrës u zhvillua më 24 prill 2026, si pjesë e konsultimeve parlamentare për qeverisjen vendore. Diskutimi u përqendrua te territori, shërbimet, funksionet, kompetencat dhe financat vendore, me fokus praktik te përvoja e qytetarëve në shtatë bashkitë e qarkut.

2. Qeverisja vendore dhe përfaqësimi

Gjetje kryesore

- Afërsia e shërbimit me qytetarin mbetet kriteri kryesor i vlerësimit të funksionimit të bashkive dhe njësive administrative.
- Bashkitë më të mëdha kanë krijuar mundësi më të mira për koordinim, planifikim dhe administratë më profesionale, por zonat rurale dhe ish-komunat nuk marrin gjithmonë të njëjtin nivel vëmendjeje dhe shërbimi.
- Njësitë administrative funksionojnë si pika kontakti me qytetarin, por roli i tyre përfaqësues dhe vendimmarrës është i kufizuar.
- Qarku i Gjirokastrës ka nevojë për rol më të qartë rajonal, veçanërisht për zhvillim, koordinim ndërbashkiak, trashëgimi kulturore dhe shërbime që tejkalojnë kufijtë e një bashkie.

Gjetje dytësore

- Identiteti lokal, trashëgimia kulturore, turizmi, bujqësia, blegtoria dhe komunitetet me veçori të posaçme ndikojnë drejtpërdrejt në mënyrën si duhet organizuar qeverisja vendore.
- Gjirokastra ruan funksionin natyror të qendrës rajonale, por ky rol dobësohet kur institucionet dhe vendimmarrja largohen nga territori.
- Bashkëpunimi ndërbashkiak mund të shërbejë si zgjidhje për çështje që kërkojnë kapacitete më të mëdha, pa humbur domosdoshmërisht afërsinë me komunitetin.

3. Mbështetja ligjore dhe burimet

Gjetje kryesore

- Kuadri ligjor ka ndarë më qartë disa funksione vendore, por kompetencat dhe burimet nuk përputhen plotësisht me përgjegjësitë që qytetari pret nga bashkia.
- Funksionet e deleguara dhe përgjegjësitë e përbashkëta krijojnë paqartësi praktike në ofrimin e shërbimeve dhe në përgjegjësinë për rezultatin.
- Njësitë administrative kanë nevojë për status më funksional, burime minimale dhe mekanizma më të fortë llogaridhënieje ndaj komunitetit.

Gjetje dytësore

- Zgjedhja ose forcimi institucional i administratorëve të njësive administrative shihet si instrument për të lidhur më mirë bashkinë me fshatin dhe lagjet periferike.
- Institucionet rajonale të zhvendosura nga Gjirokastra kanë dobësuar aksesin vendor në drejtësi, bujqësi dhe administrim publik.

- Mungesa e burimeve njerëzore në disa bashki kufizon funksione të rëndësishme të kontrollit, përfshirë auditimin e brendshëm.
- Pa madhësi të mjaftueshme nuk gjenerohen të ardhurat, kapacitetet teknike dhe ekonomia e shkallës që mundësojnë shërbime cilësore.

4. Funksionet, kompetencat dhe shërbimet

Gjetje kryesore

- Shërbimet bazë janë zgjeruar në disa njësi administrative, por cilësia dhe afërsia e tyre nuk janë të njëtrajtshme në të gjithë territorin e qarkut.
- Bashkitë kanë fituar më shumë përgjegjësi, por qytetari ende përballet me shërbime të ndara midis pushtetit vendor, qendror dhe strukturave rajonale.
- Rrugët rurale, vaditja, kullimi, uji, kanalizimet, arsimi parashkollor dhe shërbimet shëndetësore përbëjnë fushat ku kërkohet përmirësim më i dukshëm në jetën e përditshme të komunitetit.
- Ujësijllësi paraqet rezultat të përzier: tregues më të mirë performance në nivel rajonal, por nevojë për afërsi më të madhe operacionale me bashkitë dhe qytetarët.

Gjetje dytësore

- Bujqësia dhe blegtoaria vuajnë nga fragmentimi institucional; shërbimet veterinare, agronomike, kullimi dhe mbrojtja e bimëve nuk koordinohen mjaftueshëm në nivel vendor.
- Vaditja dhe kullimi kanë ndikim të drejtpërdrejtë në ekonominë familjare rurale dhe kërkojnë burime, mjete dhe përgjegjësi më të qarta.
- Trashëgimia kulturore dhe turizmi kërkojnë shërbime vendore të përshtatura me ngarkesën reale të vizitorëve dhe mirëmbajtjen e monumenteve.
- Kapacitetet më të mëdha administrative kanë ndihmuar planifikimin dhe standardizimin, por nuk kanë zgjidhur plotësisht distancën fizike dhe institucionale me qytetarin.
- Bashkëpunimi ndërbashkiak duhet të nxitet për funksione që një bashki e vetme nuk i mbulon dot.

5. Parimet e financimit të njësisve të qeverisjes vendore

Gjetje kryesore

- Financimi vendor është më i konsoliduar në disa bashki dhe ka sjellë rritje të të ardhurave vendore, menaxhim më të mirë të shpenzimeve dhe ulje të disa detyrimeve të trashëguara.
- Formula aktuale e financimit nuk pasqyron plotësisht koston reale të shërbimit në territore me sipërfaqe të madhe, relief të vështirë, popullsi të shpërndarë, profil rural, trashëgimi kulturore dhe fluks turistik.
- Autonomia financiare mbetet kusht për shërbime më të mira; pa më shumë fleksibilitet në përdorimin e fondeve dhe burime të sigurta, bashkitë nuk arrijnë t'u përgjigjen njësoj të gjitha komuniteteve.
- Taksat dhe tarifatat vendore duhet të lidhen më qartë me shërbimet që qytetari merr në territor.

Gjetje dytësore

- Integrimi i transfertave për funksionet e deleguara në transfertën e pakushtëzuar rrit mundësinë që bashkitë të vendosin sipas prioriteteve reale të komunitetit.

- Një formulë financimi me komponentë popullsi, sipërfaqe, ruralitet, turizëm dhe trashëgimi kulturore do të ishte më e drejtë për qarkun e Gjirokastrës.
- Mbledhja dhe administrimi më i drejtpërdrejtë i të ardhurave vendore forcon lidhjen mes tatimpaguesit, bashkisë dhe shërbimit publik.
- Detyrimet e trashëguara nga ish-komunat dhe nevojat e mëdha të fshatrave kufizojnë hapësirën reale për investime në disa bashki.

6. Transparenca dhe llogaridhënia

Gjetje kryesore

- Qytetari ka nevojë për një adresë të qartë përgjegjësie për çdo shërbim: kush vendos, kush financon, kush zbaton dhe kush mban përgjegjësi për mungesën e shërbimit.
- Llogaridhënia dobësohet kur njësitë administrative kanë rol të kufizuar dhe kur shërbimet varen nga struktura të largëta ose të fragmentuara.
- Transparenca financiare duhet të lidhë më qartë të ardhurat vendore, grantet, tarifatat dhe investimet konkrete në çdo territor.

Gjetje dytësore

- Sistemi i informacionit për taksat, rentën minerare dhe të ardhurat e tjera vendore duhet të jetë më i plotë, i unifikuar dhe i aksesueshëm për bashkitë.
- Qytetarët kërkojnë më shumë informacion mbi mënyrën si përcaktohen prioritetet për investimet midis qytetit, fshatrave dhe njësive administrative.
- Përfaqësimi në këshillat bashkiakë dhe roli i administratorëve janë hallka kyçe për të matur llogaridhënien reale në nivel komuniteti.